

KORUNAN ALAN KATEGORİLERİ

KATEGORİ 1. Mutlak Doğa Rezervi / Yabanıl Alan: Sadece bilimsel çalışmalar ve yaban hayatı korumacılığı için yönetilen korunan alan

KATEGORİ 1a: Mutlak Doğa Rezervi: Sadece bilimsel çalışmalar için yönetilen alan

Tanım: Öncelikli olarak bilimsel araştırma ve/veya çevresel gözlem için uygun, bazı olağandışı veya temsil edici ekosistemleri, jeolojik veya fizyolojik özellikleri ve/veya türleri kapsayan kara ve/veya deniz alanı olarak kabul edilir.

Yönetim amaçları

- Habitatlari, ekosistemleri ve türleri mümkün olduğunca tahrip edilmemiş bir durumda korumak.
- Genetik kaynakların dinamik ve evrimsel durumda kalmasını sağlamak.
- Var olan ekolojik süreçlerin devamlılığını sağlamak.
- Yapısal peyzaj özelliklerini veya kaya oluşumlarını korumak.
- Bilimsel çalışmalar, çevre gözlemi ve eğitimi için doğal çevre örneklerini koruma altına almak, belirlenen sınır içerisine kaçınılabilecek bütün girişlerin engellenmesi dahil.
- Araştırma ve diğer uygun (onaylanmış) aktivitelerin dikkatle planlanması ve uygulanmasıyla tahribi en düşük seviyeye indirmek.
- Genel girişi sınırlamak.

Seçim kriterleri

- Alan sahip olduğu ekosistemlerin bütünlüğünü sağlayacak ve ne için korunuyorsa onun için yönetim amaçlarını başaracak kadar büyük olmalı.
- Alan önemli ölçüde doğrudan insan müdahalesinden uzak ve bunu devam ettirebilir olmalı.
- Alanın biyoçeşitliliğinin korunması korumacılıkla başarılabilir olmalı ve aktif yönetim veya habitat düzeltmesi gerektirmemeli.

KATEGORİ 1b: Yabanıl Alan: Özellikle yaban hayatının korunması için yönetilen korunan alan

Tanım: Değiştirilmemiş veya az değiştirilmiş, korunan ve yönetilen, böylece doğal yapısını koruyan, kalıcı veya büyük yerleşim yeri içermeyen, doğal özellik ve etkilerini koruyan büyük deniz ve/veya kara alanıdır.

Yönetim amaçları

- Gelecek nesillere uzun süre boyunca insan aktivitelerinden büyük oranda etkilenmeden kalan alanları anlama ve zevkine varma fırsatı tanımayı garantilemek.
- Uzun bir süre boyunca çevrenin temel doğal nitelik ve özelliklerini devam ettirmek.
- Ziyaretçilerin fiziksel ve ruhsal iyiliğine en iyi hizmet verecek, günümüz ve gelecek nesiller için alanın yabanılık seviyesini devam ettirecek şekilde insan girişinin seviye ve tipini belirlemek.
- Düşük yoğunlukta olan ve uygun kaynaklarla dengeli yaşayan yerel insan komunitelerinin yaşam şekillerini devam ettirmelerini mümkün kılmak.

Seçim kriterleri

- Eğer yönetim bu şekilde önerilmişse Alan yüksek doğal kaliteye sahip olmalı, başlıca doğal güçler tarafından yönetilmeli, insan tahribi neredeyse hiç olmamalı ve bu özellikleri yansıtmaya devam etmeli.
- Alan önemli ekolojik, jeolojik, fitocoğrafik veya diğer bilimsel, eğitsel, tarihi değer veya doğal güzellik taşımalı.
- Alan basit, sakin, kirlenmemiş ve izinsiz girilemeyen ulaşım yolları (motorlu olmayan araçlara ait yollar) ile inziva, ulaşıldıktan sonra ise haz için olağandışı fırsatlar sunmalı.
- Alan bu gibi korumacılık ve kullanımları pratik kılmaya yetecek büyüklükte olmalı.

KATEGORİ 2. Milli Park: Ekosistemin korunması ve rekreasyon amaçlı yönetilen korunan alan

Tanım: a. Günümüz ve gelecek jenerasyonlar için bir veya daha fazla ekosistemin ekolojik bütünlüğünü korumak,
b. Alanın amacına uygun olmayan kullanımını ve istismarını engellemek,
c. Hepsi çevreyle ve kültürle uyumlu olmak şartıyla ruhsal, bilimsel, eğitsel, rekreasyonel ve ziyaretçi fırsatlarına temel sağlamak için tasarlanmış doğal deniz ve/veya kara alanı

Yönetim amaçları

- Ruhsal, bilimsel, eğitsel, rekreasyonel veya turistik özellikleri ulusal veya uluslararası önemde olan doğal ve manzaralı alanları korumak.
- Fizyografik bölgeleri, biyotik komuniteleri, genetik kaynakları ve türleri temsil eden örnekleri mümkün olduğunca doğal durumda devam ettirmek, ekolojik denge (devamlılık) ve çeşitliliği sağlamak.
- Manevi, eğitsel, kültürel ve rekreasyonel amaçlarla ziyaretçi kullanımını, alanın doğal veya doğala yakın durumda tutulmasını yönetmek.
- Alanın amacına uygun olmayan kullanımını ve istismarını engellemek ve dışarıda tutmak.
- Amacı garantileyen ekolojik, jeomorfolojik, kutsal veya estetik yaklaşımlara saygı sağlamak.
- Yerel insanların geçimleri için kaynak kullanımını dahil ihtiyaçlarını dikkate almak ve böylece yönetimin diğer amaçlarını kötü etkilemelerini engellemek.

Seçim kriterleri

- Alan, bitki ve hayvan türleri, habitatlar ve jeomorfolojik bölgeler bakımından özel ruhani, bilimsel, eğitsel, rekreasyonel ve turistik önemi olan önemli doğal bölgelerin, özelliklerin ve manzaraların örneklerini kapsamalı.
- Alan güncel insan yerleşimi ve kullanımı tarafından değiştirilmemiş, yeteri kadar büyük bir veya daha fazla ekosistem içermeli.

KATEGORİ 3. Doğal Anıt: Özellikle özel doğal yapıların korunması için yönetilen korunan alan

Tanım: Taşıdığı nadirlik (az bulunurluk), temsilci veya estetik nitelik veya kültürel önem nedeniyle olağandışı veya eşsiz değeri olan, bir veya daha fazla özel doğal veya doğal/kültürel özellik içeren alan

Yönetim amaçları:

- Doğal önemleri, eşsizlikleri veya temsil ettikleri nitelik ve/veya manevi anlam nedeniyle daimi olağan dışı doğal özellikleri korumak ve kurtarmak.
- Yukarıda belirtilen amaçla tutarlı seviyede, araştırma, eğitim, uygulama ve halka değerini anlatma fırsatlarını sağlamak.
- Hedeflenen amaç için alanın istismarını veya uygunsuz kullanımlarını engellemek ve sonrasında buna devam etmek.
- Yönetimin diğer amaçları ile tutarlı yararları bütün yerel popülasyonlara dağıtmak.

Seçim kriterleri

- Alan bir veya daha fazla olağandışı önemde özelliğe sahip olmalı [uygun doğal özellikler; gösterişli şelaleler, mağaralar, kraterler, fosil yatakları, kumullar, denizel özellikler (eşsiz veya temsil edici fauna ve florası olan), birlikte bulunabilecek kültürel özellikler; mağara yerleşimleri, zirvelerdeki kaleler, arkeolojik alanlar veya yerel halk için manevi önemi olan doğal alanlar].
- Alan, özelliğinin ve çevresindeki ilgili bölgenin bütünlüğünü koruyacak kadar büyük olmalı.